

Sag C-71/24

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

30. januar 2024

Forelæggende ret:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Polen)

Afgørelse af:

12. januar 2024

Sagsøger:

Alior Bank S.A.

Sagsøgt:

J.D.

Hovedsagens genstand

Forbrugerkreditaftale; størrelsen af rentesatser for beløb omfattet af aftalen; omfanget af informationsforpligtelsen.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkning af artikel 10, stk. 2, litra f) og g), artikel 3, litra j), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (herefter »direktiv 2008/48/EF«); artikel 3, stk. 1 og 2, artikel 4, stk. 1, artikel 5, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler (herefter »direktiv 93/13/EØF«); artikel 267 TEUF.

Præjudicielle spørgsmål

1 Skal artikel 10, stk. 2, litra f), sammenholdt med artikel 3, litra j), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, 2008, s. 66), og henset til EU-rettens effektivitetsprincip, formålet med dette direktiv, og set i lyset af artikel 3, stk. 1 og 2, sammenholdt med artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler (EFT 1993, L 95, s. 29), fortolkes således, at de er til hinder for en praksis, hvor bestemmelser, hvis indhold ikke har været genstand for en individuel forhandling mellem den erhvervsdrivende (kreditgiveren) og forbrugeren (kredittageren), inkluderes i kreditaftaler, og hvorefter der fastsætter renter, ikke kun af det beløb, der udbetales til forbrugeren, men også af renteauafhængige kreditomkostninger (dvs. provisioner eller andre gebyrer, som ikke er en del af det beløb, der udbetales til forbrugeren, og som indgår i det samlede beløb, som forbrugeren skal betale ved opfyldelsen af sin forpligtelse i henhold til forbrugerkreditaftalen)?

Skal artikel 10, stk. 2, litra f) og g), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, 2008, s. 66), og henset til EU-rettens effektivitetsprincip, formålet med dette direktiv, og set i lyset af artikel 5 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler (EFT 1993, L 95, s. 29), fortolkes således, at de er til hinder for en praksis, hvorefter bestemmelser, hvis indhold ikke har været genstand for en individuel forhandling mellem den erhvervsdrivende (kreditgiveren) og forbrugeren (kredittageren), inkluderes i kreditaftaler, der kun angiver rentesatsen på kreditten samt den samlede værdi af kapitaliserede renter udtrykt i beløb, som forbrugeren skal betale ved opfyldelsen af sin forpligtelse i henhold til forbrugerkreditaftalen, uden samtidig klart at informere forbrugeren om, at grundlaget for de kapitaliserede renter (udtrykt i beløb) er et andet beløb end det beløb, der udbetales til forbrugeren, men også af renteauafhængige kreditomkostninger (dvs. provisioner eller andre gebyrer, som ikke er en del af det beløb, der udbetales til forbrugeren, og som indgår i det samlede beløb, som forbrugeren skal betale ved opfyldelsen af sin forpligtelse i henhold til forbrugerkreditaftalen);

Anførte EU-retlige bestemmelser

Artikel 169, stk. 1, TEUF

Artikel 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF: artikel 3, litra j), artikel 10, stk. 2, litra f).

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler: artikel 3, stk. 1 og 2, artikel 4, stk. 1, artikel 5.

Relevante nationale retsforskrifter

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (lov af 12. maj 2011 om forbrugerkredit):

Artikel 5, nr. 6, 6 a og 10:

6) samlede omkostninger i forbindelse med kreditten – alle omkostninger, som forbrugeren skal betale i forbindelse med kreditaftalen, herunder:

a) renter, gebyrer, provision, afgifter og marginer, som kreditgiveren har kendskab til, og

b) omkostninger ved accessoriske tjenesteydelser, navnlig forsikringer, såfremt disse skal betale for at opnå kreditten eller for at opnå den på de annoncerede vilkår [...]

6a) renteauafhængige kreditomkostninger er alle omkostninger, som afholdes af forbrugeren i forbindelse med forbrugerkreditaftalen, med undtagelse af renter.

10) lånerenten på lånet er den rentesats, der er udtrykt som en fast eller variabel rente, der anvendes på det beløb, der udbetales i henhold til kreditaftalen på årsbasis

Artikel 30, stk. 1, nr. 6: Forbrugerkreditaftalen [...] bør specificere [...] lånets rentesats, betingelserne for anvendelse af disse satser samt perioder, betingelser og procedurer for ændring af rentesatsen, herunder angivelse af indekset eller referencesatsen, hvis det er relevant for den oprindelige lånerente; hvis forbrugerkreditaftalen indeholder forskellige rentesatser, skal disse oplysninger gives for alle gældende rentesatser i aftalens løbetid.

Artikel 45, stk. 1: I tilfælde af en misligholdelse fra kreditgivers side af [...] artikel 30, stk. 1, nr. 1-8, [...], returnerer forbrugeren, efter en skriftlig erklæring til kreditgiveren, kreditten uden renter og andre kreditomkostninger, der tilkommer kreditgiveren inden for den fastsatte frist og på den i kontrakten fastsatte måde

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (lov af 23.4.1965, den civile lovbog):

Artikel 385¹, stk. 1: Vilkår i en aftale, der er indgået med en forbruger, som ikke er aftalt individuelt med forbrugeren, er ikke bindende for denne, hvis de udformer dennes rettigheder og pligter på en måde, som er urimelig og groft tilsidesætter hans interesser (ulovlige kontraktvilkår). Denne bestemmelse berører ikke vilkår, som fastsætter parternes hovedydelse, herunder prisen eller vederlaget, hvis de er entydigt formuleret.

Artikel 359, stk. 1-2²

Stk. 1: Kravet på renter af et pengebeløb består kun, når dette følger af en retshandel, loven, en retsafgørelse eller en afgørelse fra et andet kompetent organ.

Stk. 2: såfremt renternes størrelse ikke er bestemt på anden måde, forfalder lovbestemte renter i en størrelse, som svarer til summen af den polske nationalbanks referencesats og 3,5 procentpoint

Stk. 2¹: den maksimale, årlige rente på grundlag af en retshandel kan højst udgøre det dobbelte af den lovbestemte rente (maksimal rente)

Stk. 2²: såfremt renten på grundlag af en retshandel overstiger den maksimale rente, forfalder den maksimale rente til betaling

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 29. november 2017 indgik Alior Bank S.A. Warszawa som långiver og sagsøgte J.D. som låntager og forbruger en kreditaftale. Banken ydede et lån til et samlet beløb på 199 814,35 PLN. Det til låntagerens udbetalte beløb var 171 840,34 PLN, fordi banken opkrævede en provision for at yde lånet på 27 974,01 PLN. Aftalen var ikke genstand for en individuel forhandling mellem parterne, og den indgik under anvendelse af en standardkontrakt udarbejdet af banken. Det samlede beløb, som sagsøgte skulle betale i henhold til aftalen, var 316 290,86 PLN og bestod af: 171 840,34 PLN som hovedstol (udbetalt lånebeløb), 27 974,01 PLN som provision på det ydede lån og 116 476 PLN som kapitaliserede renter, der blev beregnet som renten af det samlede udbetalte lånebeløb og provisionen.
- 2 Lånet blev udbetalt. På grund af sagsøgtes manglende tilbagebetaling af forpligtelserne i henhold til aftalen og efter forgæves fremsendelser af betalingsanmodninger om betaling af restancen, opsagde banken kreditaftalen. Den 21. marts 2023 anlagde banken et søgsmål med påstand om at sagsøgte

tilpligtes at betale 148 990,69 PLN, som består af: 124 281,23 PLN som hovedstol og 24 709,46 PLN som morarenter.

- 3 Sagsøgte afgav en erklæring om at være omfattet af muligheden for gratis kredit, fordi der blev opkrævet renter af de renteauafhængige kreditomkostninger, og dermed var den faktiske årlige rente (ÅOP) forkert angivet i aftalen.
- 4 Sagsøgte gjorde blandt andet gældende, at sagsøgeren, for hele låneaftalens løbetid, forrentede det samlede lånebeløb og renteauafhængige kreditomkostninger (provisionen). Efter sagsøgtes opfattelse kunne långiveren ikke opkræve renter af provisionen, selv om långiveren krediterede disse, men alene af det lånebeløb, der faktisk blev udbetalt til sagsøgte.
- 5 På grundlag af sagsøgtes anbringender rejste den forelæggende ret betydelig tvivl med hensyn til den korrekte fortolkning af EU-rettens bestemmelser, navnlig direktiv 2008/48. Denne fortolkning påvirker direkte fortolkningen af bestemmelserne i national lovgivning, der gennemfører EU-retten, især forbrugerkreditloven.

Kort fremstilling for begrundelsen for forelæggelsen

- 6 I den polske virkelighed er en etableret praksis, som tolererer aktiviteter fra erhvervsdrivende, der yder forbrugslån, som består i at beregne den årlige rente i forbrugslånsaftaler som værdien af summen af det faktiske beløb udbetalt til forbrugeren og renteauafhængige kreditomkostninger. Herefter tillægges de kapitaliserede renter det beløb, som forbrugeren er forpligtet til at tilbagebetale til opfyldelse af sin forpligtelse i henhold til forbrugslånsaftalen. Dette er også tilfældet i den foreliggende sag.
- 7 Den forelæggende ret nærer tvivl med hensyn til rigtigheden af den pågældende praksis set i forhold til formålet med direktiv 2008/48/EF og princippet om EU-rettens effektivitet. Ifølge sjette betragtning, andet punktum, til direktivet er udviklingen af et mere gennemskueligt og effektivt kreditmarked inden for et område uden indre grænser af vital betydning for at fremme udviklingen af grænseoverskridende virksomhed. På den anden side er det i lyset af første punktum i ottende betragtning til direktivet vigtigt, at dette marked yder en sådan grad af forbrugerbeskyttelse, at forbrugerne har tillid til det. Endelig er fuldstændig harmonisering nødvendig på grund af niende betragtning, første punktum til det pågældende direktiv, for at sikre, at alle forbrugere i Fællesskabet nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser og for at skabe et ægte indre marked.
- 8 Direktiv 2008/48 blev derfor vedtaget med det dobbelte formål at sikre et højt og ensartet beskyttelsesniveau for alle forbrugere i EU og lette indførslen af et velfungerende indre marked for forbrugerkredit (jf. Domstolens dom af 21.4.2016, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 61). Formålet med direktivet og den ovennævnte praksis fra polske domstole om ikke at betvivle bestemmelserne i

forbrugerkreditaftaler, der pålægger forbrugeren at betale kapitalrenter beregnet som renter af både beløbet af den kredit, der er udbetalt til forbrugeren, og renteauafhængige kreditomkostninger, har tilskyndet den forelæggende ret til at anmode Domstolen om en korrekt fortolkning af EU-rettens bestemmelser om dette emne.

- 9 Anlæggelse af denne fortolkning vil være en vigtig omstændighed, der har indflydelse på indholdet af den forelæggende rets afgørelse i denne foreliggende sag, fordi den omsættes direkte til vurdering af, om det var korrekt af sagsøgeren at udfylde en blankoveksel, hvilket udgør et element af det faktiske grundlag for søgsmålet i den foreliggende sag.
- 10 Vedrørende **det første præjudicielle spørgsmål** bemærker den forelæggende ret, at den rentesats på lånet, der er angivet i aftalen om forbrugslån, bør referere til det lånebeløb, der er udbetalt til forbrugeren, hvilket følger direkte af definitionen i artikel 3, litra j), i direktiv 2008/48/EF og artikel 5, nr.10, i lov om forbrugerkredit, der gennemfører denne bestemmelse i national ret. Det er dog tvivlsomt, om det som følge heraf, set i lyset af formålene med direktiv 2008/48/EF, ikke er tilladeligt at medtage bestemmelser i forbrugerkreditaftaler, der forpligter forbrugeren til at betale kapitalrenter, som ikke kun er beregnet pr. lånebeløb, der faktisk er udbetalt til forbrugeren, men også på renteauafhængige kreditomkostninger, som krediteres af den erhvervsdrivende (kreditgiveren).
- 11 Der er to mulige forskellige fortolkninger i denne situation.
- 12 **Ifølge den første fortolkning**, der henviser til selve ordlyden af artikel 10, stk. 2, litra f), sammenholdt artikel 3, litra j), i direktiv 2008/48/EF, samt det almindelige civilretlige princip om aftalefrihed, er de anførte bestemmelser ikke udtrykkeligt til hinder for, at kontraktforholdet udformes således, at der også opkræves kapitalrenter af renteauafhængige kreditomkostninger, som vil blive tilbagebetalt af kredittageren på tidspunktet for tilbagebetaling af lånet, og på tidspunktet for ydelse af lånet som krediteres af kreditgiveren. Hvis kredittageren (forbrugeren) accepterer en sådan løsning, selv stiltiende ved indgåelse af en kontrakt, der er udarbejdet af kreditgiveren (erhvervsdrivende), og ordlyden af bestemmelserne i direktiv 2008/48/EF samt i den polske lov om forbrugerkredit ikke udtrykkeligt forbyder det, bør en sådan kontraktbestemmelse anses for ikke at være forbudt ved lov. En sådan ordlydsfortolkning er også grundlaget for den ovennævnte praksis, idet der ikke sættes spørgsmålstejn ved, at forbrugeren pålægges forpligtelsen til at betale kapitalrenter beregnet af summen af det beløb, der faktisk er betalt til forbrugeren, og renteauafhængige kreditomkostninger, som er kutyme i Polen.
- 13 **Den anden mulige fortolkning** af artikel 10, stk. 2, litra f), sammenholdt med artikel 3, litra j), i direktiv 2008/48/EF henviser derimod til princippet om formålsfortolkning og til karakteren af ordinære renter. I henhold til civillovbogens artikel 359, stk. 1, består et krav på renter af et pengebeløb kun, når dette følger af en retshandel, loven, en retsafgørelse eller en afgørelse fra et andet kompetent organ. Denne rente er ikke det samme som morarenter

(civillovbogens artikel 481). Samtidig har den forelæggende ret taget hensyn til Domstolens dom af 21. april 2016, C-377/14, EU:C:2016:283, hvorefter »det samlede kreditbeløb og størrelsen af den udnyttede kreditmulighed omfatter samtlige beløb, der stilles til rådighed for forbrugeren, hvilket udelukker de beløb, som kreditgiver stiller krav om til betaling af omkostninger, der er forbundet med den omhandlede kredit, og som ikke rent faktisk udbetales til denne forbruger (...) hvilket er det samlede kreditbeløb og samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkrediten, som gensidigt udelukker hinanden, og at det samlede kreditbeløb dermed ikke kan inkludere beløb, der indgår i de samlede omkostninger ved forbrugerkrediten. Det samlede lånebeløb i henhold til artikel 3, litra l), og artikel 10, stk. 2, i direktiv 2008/48 omfatter ikke beløb, der har til formål at opfylde de forpligtelser, der er indgået i henhold til den relevante kreditaftale, såsom administrationsomkostninger, renter, kreditoprettelsesgebyr eller enhver anden form for omkostninger, som forbrugeren skal afholde«.

- 14 I lyset af ovenstående skal det tages i betragtning, at ordinære renter alene skal belønne kreditgiveren for at stille kapitalen i forbrugslånet til rådighed for kreditageren, og ikke også for kreditering af renteauafhængige kreditomkostninger, navnlig provision, som i sagens natur udgør et mervederlag til kreditgiveren for ydelse af lånet.
- 15 På dette grundlag tog retten også hensyn til bestemmelsen i artikel 3 stk. 1, i direktiv 93/13, hvorefter et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren. Retten tog også hensyn til civillovbogens artikel 385¹, stk. 1, der har gennemført den angivne regulering, hvorefter vilkår i en aftale, der er indgået med en forbruger, som ikke er aftalt individuelt med forbrugeren, er ikke bindende for denne, hvis de udformer dennes rettigheder og pligter på en måde, som er urimelig og groft tilsidesætter hans interesser (ulovlige kontraktvilkår). Denne bestemmelse berører ikke vilkår, som fastsætter parternes hovedydelse, herunder prisen eller vederlaget, hvis de er entydigt formuleret.
- 16 Det skal understreges, at set i lyset af Sąd Najwyższys (øverste domstol, Polen) beslutning er provision, der udgør vederlag for at yde et lån, som er forudsat i låneaftalen, hvorpå bestemmelserne i loven om forbrugerkredit finder anvendelse, ikke hovedydelsen ifølge civillovbogens artikel 385¹, stk. 1. Ovenstående problemstilling udmønter sig direkte i vurderingen af, om provisionsrenter heller ikke er hovedydelsen.
- 17 De anførte argumenter kan derfor begrunde vedtagelsen af en sådan fortolkning af artikel 10, stk. 2, litra f), sammenholdt med artikel 3, litra j), i direktiv 2008/48/EF, hvorefter opkrævning af ordinære renter også af renteauafhængige kreditomkostninger bør anses for at være i strid med disse bestemmelser i sammenhæng med formålene med direktiv 2008/48, som yderligere er fortolket af artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13 og civillovbogens artikel 385¹, stk. 1.

- 18 For så vidt angår **det andet præjudicielle spørgsmål**, henviser det også til essensen af problemet med, at kreditgiveren opkræver ordinære renter af det samlede beløb, som forbrugeren skal betale, dog set i lyset af den oplysningspligt, som pålægges kreditgiveren (erhvervsdrivende).
- 19 For så vidt angår de faktiske omstændigheder i den foreliggende sag, har banken i kontrakten medtaget to oplysninger om kontraktens rentesats. For det første indeholdt aftalen, at lånet skulle forrentes med en variabel rente, som på datoen for aftalens indgåelse var 9,99% om året. For det andet kan det ud fra aftalens indhold konkluderes, at størrelsen af kapitaliserede ordinære renter er på 116 476,51 PLN i alt.
- 20 I henhold til artikel 10, stk. 2, litra f) og litra g), i direktiv 2008/48 skal kreditaftalen på en klar og kortfattet måde specificere bl.a. lånerenten, betingelserne for anvendelsen af lånerenten og et eventuelt indeks eller en eventuel referencesats, der skal anvendes på den oprindelige lånerente, samt tidspunkter, betingelser og procedurer for ændring af lånerenten; hvis der anvendes forskellige lånerenter ved forskellige omstændigheder, angives de nævnte oplysninger for så vidt angår alle relevante lånerenter (litra f) samt de årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbrugeren, beregnet på tidspunktet for indgåelse af kreditaftalen; og alle de antagelser, der er lagt til grund for beregningen af denne procentsats angives (litra g).
- 21 Domstolen fastslog i dom af 5. september 2019, C-331/18, EU:C:2019:665 (præmis 48), at »direktiv 2008/48 ikke fastsætter en pligt til i en kreditaftale i nogen som helst form at angive en fordeling af de af forbrugeren påhvilende betalinger for tilbagebetalingen af kapitalen [...] og de øvrige omkostninger, der skal betales i medfør af denne aftale«.
- 22 Det udledes heraf, at kreditgiverens udarbejdelse af en afdragsplan, der omfatter størrelse, antal og hyppighed af de betalinger, der skal foretages af forbrugeren, og i givet fald den rækkefølge, hvori betalingerne allokeres til forskellige udestående saldi til forskellige debitorrenter med henblik på tilbagebetaling, der udtømmer dispositionen i artikel 10, stk. 2, litra h), i direktiv 2008/48/EF, ikke i sig selv opfylder informationspligten i direktivets artikel 10, stk. 2, litra f).
- 23 Domstolen har allerede påpeget, at oplysningspligten i henhold til artikel 10, stk. 2, i direktiv 2008/48, i lighed med forpligtelserne i henhold til dette direktivs artikel 5 og 8, bidrager til gennemførelsen af direktivets formål for at sikre, at alle forbrugere i EU nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser, og for at lette indførelsen af et velfungerende indre marked for forbrugerkredit (jf. i denne retning Domstolens dom af 21.4.2016, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 61, Domstolens dom af 5.9.2019, C-331/18, EU:C:2019:665, præmis 41 og 42).
- 24 På baggrund af ovenstående nærer den forelæggende ret tvivl om, hvorvidt de oplysninger, som sagsøgeren har givet sagsøgte, vedrørende renten på det lån, som

er ydet sagsøgte, kan anses for udtømmende, fuldstændige og klare set i lyset af formålene med direktiv 2008/48/EF. Mens sagsøgeren har angivet lånerenten på lånet, indeholder aftalen ikke oplysninger om, hvilket konkret beløb renten vil blive beregnet på grundlag af. Ifølge sagsøgerens svar under retssagen blev det kapitaliserede rentebeløb i låneaftalen beregnet som rentesatsen (9,99% pr. år) af hovedstolen (199 814,35 PLN), der er summen af det beløb, der faktisk blev udbetalt til sagsøgte (171 840,34 PLN), og provisionen for bevilling af lånet (27 974,01 PLN), som blev fratrukket lånebeløbet. Bevismaterialet giver ikke grundlag for at fastslå, om oplysningerne om, hvorledes det i aftalen kapitaliserede rentebeløb præcist blev opgjort, blev givet til sagsøgte før kontraktindgåelsen.

- 25 Ifølge den forelæggende ret er der to mulige fortolkninger af artikel 10, stk. 2, litra f) og g), i direktiv 2008/48/EF.
- 26 **Efter den første mulige fortolkning**, der er baseret på bestemmelsernes ordlyd, er kreditgiveren kun forpligtet til at oplyse om lånerenten på lånet, hvilket konkret følger af artikel 10, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48, samt de årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbrugeren i henhold til direktivets artikel 10, stk. 2, litra g). På baggrund af en sådan fortolkning af direktivets bestemmelser må de oplysninger, som kreditgiveren (erhvervsdrivende) giver forbrugeren om lånerenten, kun indeholde en angivelse af en bestemt rentesats, og kreditgiveren er desuden forpligtet til at angive de samlede omkostninger, der skal betales af forbrugeren, og årlige omkostninger i procent (ÅOP). Pligten til at give forbrugeren disse oplysninger er dog ikke til hinder for, at der i kontrakten indgås bestemmelser om renten, også på renteauafhængige kreditomkostninger. Hvis kreditgiveren alene har givet forbrugeren oplysninger om lånerenten, er dette med andre ord en tilstrækkelig opfyldelse af de oplysningsforpligtelser, som er pålagt ham i henhold til direktiv 2008/48/EF. Ud fra en sådan fortolkning af det pågældende direktivs bestemmelser bør det derfor tages i betragtning, at kreditgiveren ikke er forpligtet til at informere forbrugeren om, hvorvidt størrelsen af de kapitaliserede renter blev beregnet som en procentdel af det udbetalte kreditbeløb eller som en procentdel af summen af det udbetalte kreditbeløb og de renteauafhængige kreditomkostninger. Den pågældende fortolkning udgør tilsyneladende grundlaget for den udbredte praksis i Polen, hvorefter de erhvervsdrivende formulerer indholdet af forbrugerkreditaftaler på en sådan måde, at disse oplysninger ikke gives til forbrugeren, hvilket ofte ikke betvivles af domstole, der træffer afgørelser i denne type sager.
- 27 **Ifølge den anden mulige fortolkning**, hvis begrundelse efter den forelæggende rets opfattelse kan søges ud fra formålene med direktiv 2008/48/EF, gælder oplysningspligten i artikel 10, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48/EF, også vurderet ud fra artikel 10, stk. 2, litra g), i direktivet, ikke kun lånerenten, men har faktisk til formål at give forbrugeren klare og fuldstændige oplysninger om, hvordan det beløb, som forbrugeren skal betale til kreditgiveren som følge af indgåelsen af en forbrugerkreditaftale, er beregnet. Fra et praktisk synspunkt er det, der er af

væsentlig og ofte afgørende betydning for forbrugeren ved indgåelse af en kreditforpligtelse, ikke så meget den abstrakte lånerente, men det faktiske rentebeløb, som denne skal betale til långiveren ved opfyldelsen af sin forpligtelse. Ud fra dette synspunkt kan det betragtes som en vigtig omstændighed for forbrugeren at indhente oplysninger om, hvordan størrelsen af den kapitaliserede rente nøjagtigt beregnes. Långiverens manglende ydelse af sådanne oplysninger på en gennemsigtig måde, forud for indgåelsen af aftalen, og senest ved indgåelsen af selve aftalen, kan ses som manglende omhu med hensyn til at sikre forbrugernes tillid (ottende betragtning til direktiv 2008/48). Det ser ud til, at baseret på ordlyden af artikel 10, stk. 2, litra f), sammenholdt med artikel 3, litra j), i direktivet, kan forbrugeren forvente, at kapitaliserede renter kun vil blive opkrævet af det udbetalte lånebeløb. Derfor, uden at det berører muligheden for at opkræve kapitaliserede renter også af renteauafhængige kreditomkostninger, hvilket er essensen af det første af de præjudicielle spørgsmål, bør det overvejes, om vedtagelse af et andet grundlag for beregningen af kapitaliserede renter i den kontrakt, der er udarbejdet af långiver – erhvervsdrivende (her: det udbetalte lånebeløb samt provision eller andre renteauafhængige kreditomkostninger fratrukket lånebeløbet) ikke i sagens natur bør medføre en forpligtelse til at give forbrugeren klare oplysninger om dette for at sikre gennemsigtigheden af kontraktbestemmelserne. Ovenstående fortolkningsretning synes at få yderligere støtte fra artikel 5, første og andet led, i direktiv 93/13, hvorefter: i de aftaler, hvor alle eller nogle af de vilkår, der tilbydes forbrugeren, er i skriftlig form, skal disse vilkår altid være udarbejdet på en klar og forståelig måde; hvis der opstår tvivl om et kontaktvilkårs betydning, gælder den fortolkning, som er mest gunstig for forbrugeren. Som Domstolen blandt andet har forklaret i dom af 18. november 2021, C-212/20, EU:C:2021:934 skal kravet om aftalevilkårs gennemsigtighed derfor forstås således, at det ikke alene indebærer, at det pågældende vilkår skal være forståeligt for forbrugeren rent formelt og i sproglig henseende, men også, at en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger skal være i stand til at forstå virkningen af metoden til beregning af denne rentesats (præmis 42); Kravet om en klar og forståelig affattelse indebærer nærmere bestemt, at de finansielle institutioner i forbindelse med kreditaftaler skal give låntagerne tilstrækkelige oplysninger til, at de gør det muligt for disse at træffe velunderbyggede og forsigtige beslutninger (præmis 43).